

Sygn. akt V CSK 111/19

POSTANOWIENIE

Dnia 6 grudnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa "N." Sp. z o.o. w R.
przeciwko "F." Sp. z o.o. w C.
o ochronę dóbr osobistych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 6 grudnia 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 28 września 2018 r., sygn. akt V AGa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.260 (tysiąc dwieście sześćdziesiąt) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do

rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powód powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które sprowadził do pytań: „czy opublikowanie przez pozwanego informacji, że powód jest dłużnikiem wierzytelności nieistniejącej traci charakter działania bezprawnego i uzasadnia oddalenie powództwa, jeżeli nabywca wierzytelności sprostuje tę informację w toku procesu o ochronę dóbr osobistych?”, „czy wymagalność odsetek, których od dłużnika wierzyciel może żądać za czas opóźnienia (art. 481 k.c.), zależy od tego, czy wierzyciel z takim żądaniem wobec dłużnika wystąpił, czy też odsetki są wymagalne bez wezwania ze strony wierzyciela?” oraz „czy w sprawie o ochronę dóbr osobistych, które zostały naruszone przez publikację informacji o zadłużeniu powoda, ciężar dowodu obciąża powoda, który powinien udowodnić, że wierzytelność nie jest wymagalna, czy też obciąża pozwanego, który powinien udowodnić, że wierzytelność jest wymagalna”.

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga wskazania na problem o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygnięty w dotychczasowym orzecznictwie i wymagający pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie powinno być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna jest wnoszona w konkretnej sprawie, to zarówno charakter rozpoznawanego roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Zagadnienia sformułowane przez powoda w części nie mają cech określonych wyżej, zaś w części nie przystają do ustalonych w sprawie okoliczności, a zatem nie mają znaczenia dla jej rozstrzygnięcia.

We wszystkich pytaniach sformułowanych w ramach wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powód miesza kwestię powstania wierzytelności z kwestią jej wymagalności, tymczasem są to różne zagadnienia, a informacje zamieszczane przez pozwanego w wykazie długów oferowanych do sprzedaży nie dotyczyły wymagalności długów powoda wobec jego wierzycieli, lecz ich istnienia.

Wierzytelność jako stan, w którym jedna osoba (wierzyciel) może domagać się od innej osoby (dłużnika) określonego zachowania, zaspokajającego jego interes, wynika z różnych źródeł, a zatem np. z umowy, z ustawy, z aktu administracyjnego. Obowiązek podjęcia tego zachowania z perspektywy zobowiązanego do niego nazywa się długiem, a z perspektywy oczekującego, że zostanie zrealizowane - wierzytelnością. Wymagalność zobowiązania nie jest problemem tożsamym z odpowiedzią na pytanie, o jego powstanie i trwanie, a w pewnym sensie zależy od właściwości zobowiązania, co znajduje potwierdzenie w art. 454 k.c. Wezwanie do zapłaty, w świetle tego przepisu, jest tylko jednym ze sposobów postawienia istniejącej wierzytelności w stan wymagalności, co oznacza możliwość oczekiwania przez wierzyciela, że dłużnik zaspokoi jego interes.

O źródłach roszczeń odsetkowych stanowi art. 359 § 1 k.c. Właściwością odsetek jest to, że są one świadczeniem ubocznym, którego obowiązek spełnienia powstaje obok obowiązku spełnienia świadczenia głównego, obliczane są według pewnej stopy procentowej i płacone są w pieniądzu lub rzeczach zamiennych tego samego rodzaju, co dług główny. Jak trafnie przyjęły Sądy *meriti*, obowiązek zapłaty odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego ma źródło w ustawie, a mianowicie w art. 481 k.c. Skoro zatem powód nie zapłacił na czas swoich zobowiązań pieniężnych w stosunku do wierzycieli, to po ich stronie powstała wierzytelność o odsetki za opóźnienie, a po stronie powoda odpowiadający tej wierzytelności dług. Powstałe roszczenie o odsetki zyskuje względną samodzielność i przedawnia się we właściwym mu terminie, jednak nie

później niż w chwili przedawnienia się roszczenia głównego (zob. np. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 26 stycznia 2005 r., III CZP 42/04, OSNC 2005, nr 9, poz. 149). Zobowiązanie, które się przedawniło staje się naturalnym, lecz - między przedsiębiorcami - nie wygasa. Wierzytelność, która powstała, może być przedmiotem przelewu (sprzedaży) i zapewne w tej intencji została przez wierzycieli powoda zgłoszona do systemu prowadzonego przez pozwanego.

Powód powołał się także na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), mającą wynikać z błędnego przyjęcia, że wierzytelność umieszczona na portalu pozwanego istniała, a pozwany przed umieszczeniem na swoim portalu informacji o wierzytelności nie zweryfikował tego, czy są to wierzytelności wymagalne.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka w szczególności istnieje wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, lub gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo też podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają wniesiony środek zaskarżenia. Pamiętać przy tym trzeba, że oczywiste jest to, co jest widoczne bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Skarżący musi zatem wykazać, że wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym na pierwszy rzut oka, bez konieczności przeprowadzenia bardziej szczegółowej analizy.

Okoliczności przytoczone przez powoda nie świadczą o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Nawiązują one przy tym do tych samych problemów prawnych, na kanwie których powód sformułował omówione wyżej zagadnienia prawne. Nie sposób przyjąć, że te same przepisy mogą zarazem wywoływać wątpliwości interpretacyjne prowadzące do powstania na ich tle zagadnień prawnych w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz - ze względu na klarowność ich brzmienia i wykładni - zostać naruszonymi przez sąd w sposób oczywisty w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 98 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 2 pkt 4 i § 8 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 265), orzeczono jak w postanowieniu.

jw

ał